

ПРОЄКТ

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка**

ЗАТВЕРДИЛА ВЧЕНА РАДА
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Голова Вченої ради

_____ Володимир МЕЛЬНИК
(протокол № _____ від " ____ " _____ 2024 р.)

Освітня програма вводитьься в оновленій
редакції вводитьься в дію з 01.09.2024 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

Психолого-педагогічний супровід осіб з аутизмом

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

галузі знань 01 Освіта

Львів 2024 р.

Розроблено та оновлено робочою групою науково-методичної комісії спеціальності 016 «Спеціальна освіта» у складі:

1. Островська Катерина Олексіївна, д-р психологічних наук, професор, гарант ОНП
2. Ферт Ольга Григорівна, д-р педагогічних наук, доцент
3. Андрейко Богдана Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент
4. Сайко Христина Ярославівна, кандидат психологічних наук, доцент
5. Породько Мар'яна Ігорівна, кандидат педагогічних наук, доцент
6. Шевченко Наталія Петрівна, директор КЗО "Криворізька спеціальна школа "Натхнення" Дніпропетровської обласної ради"

Рецензії-відгуки стейкхолдерів:

Керівник проектної групи

(гарант освітньої програми)

доктор психологічних наук, професор _____

Островська К.О.

ПОГОДЖЕНО:

Вчена рада факультету педагогічної освіти

Протокол _____ від _____ 2024 року

**Декан факультету
педагогічної освіти**

_____ Герцюк Д.Д.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

I. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ
1. Профіль програми доктора філософії зі спеціальності 016
“Спеціальна освіта ”

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Львівський національний університет імені Івана Франка Факультет педагогічної освіти Кафедра спеціальної освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії Кваліфікація: Доктор філософії зі спеціальної освіти
Офіційна назва освітньої програми	Психолого-педагогічний супровід осіб з аутизмом
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 43 кредити ЄКТС, термін навчання 4 роки (денна та заочна форми);
Наявність акредитації	-
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність здобутої вищої освіти ступеня магістр або ОКР спеціаліст
Мова(и) викладання	українська, частково англійська
Термін дії освітньої програми	До наступного планового оновлення, не перевищуючи період акредитації
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://pedagogy.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
2 – Мета освітньої програми	
Надати теоретичні знання та практичні уміння і навички розв’язування комплексних задач організації психолого-педагогічного супроводу навчання осіб з аутизмом, проведення наукової, дослідницько-інноваційної діяльності за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, а також впровадження отриманих результатів на практиці.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>Об’єкти вивчення: методологічні підходи, теоретичні засади, традиційні та інноваційні педагогічні технології, проблеми, явища, процеси в спеціальній та/або інклюзивній освіті, розвиток спеціальної та або інклюзивної освіти в Україні та за кордоном.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні теоретичні і практичні проблеми спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, виконувати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, система наукових теорій і концепцій щодо спеціальної та інклюзивної освіти, функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми</p>

	<p>потребами; технології розвитку осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>Методи, методики та технології: історичні, теоретико-методологічні, моделювання, аналізу даних, психолого-педагогічні, статистичні, сучасні корекційні методики і педагогічні технології роботи з особами з особливими освітніми потребами, цифрові технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмне забезпечення; бібліотечні ресурси; програми статистичної обробки та візуалізації даних; комп'ютерна техніка та мультимедійне обладнання; мережеві ресурси, спеціальна апаратура та інструменти, необхідні у процесі надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг особам з особливими освітніми потребами.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма (доктора філософії) орієнтована на академічну практико-орієнтовану підготовку фахівців супроводу та організації навчання осіб з аутизмом.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Спеціальна освіта в галузі 01 Освіта, спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців для здійснення дослідницької та інноваційної діяльності у сфері спеціальної освіти з урахуванням сучасних євроінтеграційних процесів з метою забезпечення навчально-виховного процесу в процесі інклюзії дітей та молоді з розладами спектру аутизму.</p> <p>Ключові слова: аутизм, спеціальна освіта, інклюзивна освіта,</p>
Особливості програми	<ul style="list-style-type: none"> - Навчання та дослідження побудоване на загальновідомих положеннях та результатах сучасних наукових досліджень у сфері спеціальної освіти, має акцент на технологічному компоненті та практико-орієнтовану спрямованість; - орієнтує на актуальну спеціалізацію допомоги особам з аутизмом, в рамках якої можлива подальша професійна та наукова кар'єра випускників, яка дозволяє виконувати функції, пов'язані з розробленням технологій психолого-педагогічного супроводу дітей з РСА під час навчання, реабілітації, соціалізації, підготовки до самостійного життя в громаді; - готує випускників до викладання у закладах вищої освіти; - дозволяє продовжити навчання в докторантурі.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Робота за фахом у закладах вищої освіти, наукових інститутах НАПН України - згідно з чинною редакцією «Класифікатора професій» за ДК 003:2010: та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): викладачі університетів, наукові співробітники, керівники закладів освіти (у системі інклюзивної та спеціальної освіти)
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудовано за принципами проблемно-орієнтованого навчання, самонавчання, навчання на основі наукових досліджень, які спрямовані на отримання здобувачами глибоких комплексних знань, навичок генерування нових ідей.</p> <p>В основу освітнього процесу покладено індивідуально-</p>

	диференційований та особистісно-орієнтований підходи і компетентнісна парадигма, із застосуванням класичних (лекції, практичні заняття), активних (лабораторні роботи, консультації із викладачами) та інтерактивних методів навчання (дискусії, колоквиуми, презентації, коучинг, метод проектів, кейсів, моделювання професійних ситуацій, рольові та ділові ігри, участь у тренінгах, заняття на базах практик, індивідуальна дослідницька робота тощо).
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за системою ECTS (100-бальна шкала) та національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «зараховано», «незараховано») <i>Поточний контроль:</i> усне та письмове опитування, оцінка роботи в малих групах, тестування, захист індивідуальних завдань (проектів). <i>Підсумковий контроль</i> – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю. <i>Атестація</i> здійснюється у формі захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової діяльності та педагогічної науки, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-4. Здатність працювати в міжнародному контексті;
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)	СК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми, виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; СК-2. Здатність застосувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; СК-3. Здатність проектувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, зокрема в аутології; СК-4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності. СК-5. Здатність розробляти проекти у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами. СК-6. Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню

	<p>діяльність у закладах вищої освіти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти;</p> <p>СК-7. Здатність до розуміння і узагальнення сучасних наукових теорій і методів та вміння їх ефективно застосовувати для організації спеціальної та інклюзивної освіти дітей з аутизмом.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>РН1. Мати передові концептуальні і методологічні знання у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практики у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.</p> <p>РН2 Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.</p> <p>РН3. Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.</p> <p>РН4. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.</p> <p>РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>РН6. Формулювати і перевіряти гіпотези у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, статистичного аналізу та комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>РН7. Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН8. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями українською та англійською мовами, результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.</p> <p>РН9. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.</p>

	<p>PH10. Організувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти</p> <p>PH 11. Уміння застосовувати набуті знання основних методів та прийомів спеціальної освіти для організації психолого-педагогічної діагностики, проведення реабілітаційної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з аутизмом.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Всі науково-педагогічні працівники, задіяні до викладання професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» чи спорідненими спеціальностями.</p> <p>В Університеті створено умови для підвищення кваліфікації викладачів, набуття педагогічної та професійної майстерності.</p>
Матеріально-технічного забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями в цілому відповідає потребам. Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів досліджень наявні спеціалізовані комп'ютерні класи Університету з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі.</p> <p>В лабораторії «Нових технологій та інновацій у спеціальній та інклюзивній освіті» кафедри спеціальної освіти доступне обладнання, яке використовується аспірантами для проведення досліджень: сучасний електроенцефалограф «Neurocom», ультразвуковий сканер Sono Book 6, прилад для реєстрації отоакустичної емісії Oto Read (скринінг слуху). адаптоване кафедрою методичне забезпечення: комплекти PEP-R, AAPER, CARS, комплекти Leiter-3, ADI-R, SCQ, ABLLS-R, генератор дельта-ритмів мозкової активності.</p>
Інформаційне та навчально-методичного забезпечення	<p>Використання у навчальному процесі електронних освітніх ресурсів, технологій змішаного або дистанційного навчання, системи електронного навчання Moodle.</p>
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Національно-кредитна мобільність відбувається на основі підписаних угод між ЛНУ ім. Івана Франка та іншими ЗВО України.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Відбувається на основі програми Erasmus+, започаткованої Європейським союзом у 2014 році, що передбачає навчальну кредитну мобільність студентів і викладачів за участю Львівського національного університету імені Івана Франка та університетів Австрії, Чехії, Молдови, Болгарії, Німеччини, Італії, Польщі, Нідерландів, Португалії, Словенії, Іспанії (понад 40 навчальних закладів) в межах підписаних угод.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>На основі Правил прийому до Львівського національного університету імені Івана Франка за умови володіння українською мовою</p>

2. Перелік компонент освітньої складової освітньо-наукової програми

Дисципліна	Загальний обсяг	
	Кредити	Години
1. НОРМАТИВНІ ДИСЦИПЛІНИ		
Складова 1 (глибинні знання зі спеціальності)		
ОК1. Сучасні технології роботи з дітьми з аутизмом	3	90
ОК2. Науковий семінар	4	120
Складова 2 (загальнонаукові компетентності)		
ОК3. Філософія	4	120
Складова 3 (універсальні навички дослідника)		
ОК4. Педагогіка вищої школи	3	90
ОК5. Педагогічна практика	4	120
ОК6. Організація наукової діяльності	3	90
Складова 4 (мовні компетентності)		
ОК7. Іноземна мова за фаховим спрямуванням	7	210
Всього	28	840
2. ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ АСПРАНТА		
Складова 1 (глибинні знання зі спеціальності)		
V1. Прикладні аспекти спеціальної психології	3	90
V2. Науково-теоретичний аналіз діагностики та корекції мовленнєвого розвитку осіб з аутизмом		
V3. Раннє втручання при аутизмі		
V4. Прикладні аспекти спеціальної освіти підлітків та молоді з аутизмом	3	90
V5. Музикотерапія в роботі з дітьми з аутизмом		
V6. Наукові засади арт-терапевтичної роботи з дітьми з аутизмом		
V7 Психотерапевтична робота з батьками дітей з аутизмом	3	90
V8 Організація навчально-корекційного середовища для дітей з порушеннями у розвитку		
V9 Менеджмент в освіті		
Складова 3 (універсальні навички дослідника)		
V10 Підготовка науково-інноваційного проекту	3	90
V11 Методологія підготовки наукової публікації		
V12 Психологія вищої школи		
V13 Інформаційні технології та аналіз даних	3	90
V14 Інтелектуальна власність і трансфер технологій		
V15 Розвиток інновацій та підприємництво		
Всього	15	450
Всього за час навчання	43	1290

II. Наукова складова освітньо-наукової програми

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального науково-прикладного завдання за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, результати якого характеризуються науковою новизною та практичною цінністю і оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Невід'ємною частиною наукової складової освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей, виступи на наукових конференціях, наукових фахових семінарах, круглих столах, симпозіумах.

Тематика наукових досліджень за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

1. Теоретико-методологічні засади організації освітнього процесу молоді з аутизмом у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Методологічні засади використання поведінкового аналізу для корекції розвитку дітей з РСА.
3. Теоретико-методологічні засади використання ТЕАССН концепції організації освітнього процесу дітей з РСА в інклюзивній школі.
4. Розроблення діагностичного інструментарію для раннього виявлення дітей з спектром аутизму.
5. Розроблення методів корекції дітей з РСА засобами лікувальної фізкультури.
6. Розроблення методів корекції дітей з РСА засобами музикотерапії.

III. Атестація аспірантів

Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти чи на її перетині з іншими спеціальностями/галузями знань, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути оприлюднена у репозитарії на сайті Університету.

3. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7
ІК	•	•		•	•	•	•
ЗК1			•	•	•	•	
ЗК2	•			•		•	
ЗК3	•	•	•			•	
ЗК4	•	•					•
СК1	•	•					
СК2	•	•				•	
СК3	•			•			
СК4			•			•	
СК5						•	•
СК6				•	•		
СК7	•	•	•			•	

4. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7
PH 1		•	•	•	•		
PH 2				•	•	•	
PH 3	•					•	
PH 4			•				•
PH 5		•				•	
PH 6		•				•	•
PH 7				•	•		
PH 8	•	•			•		•
PH 9			•			•	
PH 10				•	•		
PH 11	•	•					

Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми доктора філософії зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

